Motala ström – Lillån Bankeryd, Attarpsdammen

Länsstyrelsen Jönköpings län | 010-223 60 00 | jonkoping@lansstyrelsen.se

Motala ström, Lillån-Bankeryd | Jönköpings kommun | HARO 67

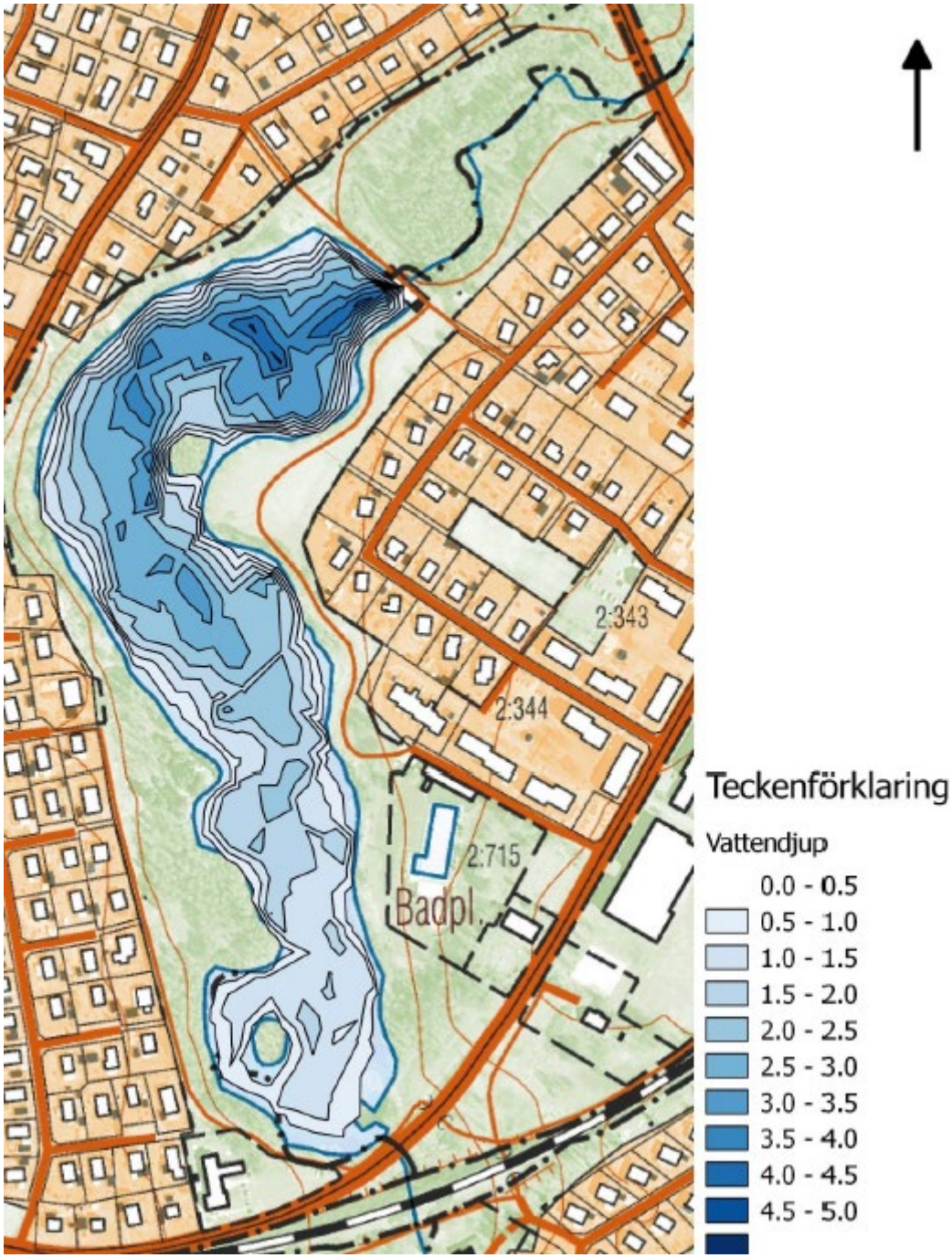

Bild: Översiktskarta med djupangivelser för Attarpsdammen vid Lillån Bankeryd.

Länsstyrelserna

Projektområde

Lillån-Bankeryd belägen strax nordväst om Jönköping är idag ett av de viktigare vattendragen sett till den sjölevande öringens reproduktion. Nuvarande beräkningar indikerar att vattendraget producerar cirka 3000 öringsmolt per år. Vattendraget är utpekat som nationellt särskilt värdefullt både ur ett fisk- och naturperspektiv i enlighet med det av riskdagen antagna miljömålet levande sjöar och vattendrag.

En modellering av vattenflödet syns i tabellerna nedan. Uppgifterna är från SMHI och data är inhämtat mellan 1981–2010.

Flödesstatistik (1981–2010) Lillån-Bankeryd			
	Total vattenföring [m³/s]	**Total stationskorrigerad vattenföring [m³/s]**	**Total naturlig vattenföring [m³/s]**
HQ2	2,16	2,16	2,16
MHQ	1,73	1,73	1,73
MQ	1,23	1,23	1,23
MLQ	1,28	1,28	1,28

Orsak till åtgärder

Attarpsdammen är belägen ligger cirka 2 kilometer uppströms mynningen och vid dammen finns en fiskväg i form av ett omlöp som färdigställdes våren 2006. Denna fiskväg möjliggör idag passage för bland annat lekvandrande öring från Vättern. Genom anläggandet av omlöpet vid Attarpsdammen har dammen bibehållits. En bibehållen damm kan ha stor påverkan på biologin i ett vattendrag.

Vad vi vill förbättra

Såväl nationella som internationella studier har visat att migrationsförlusterna genom dammar och sjöar kan vara betydande. Med hänsyn tagen till Attarpsdammens storlek, men också läge, innebär passagen genom dammen sannolikt en hög migrationsdödligheten hos utvandrande öringsmolt.

Med anledning av ovanstående bedöms en undersökning av mortaliteten hos utvandrande öringsmolt vara prioriterad för att därigenom skatta vilken reell effekt dammen har på utvandrande smolt. Förutom förlusten via predation har det via temperaturundersökningar visats att dammen har en uppvärmande effekt där skillnaden mellan inkommande- och utgående vattentemperatur varit mer än 10 grader under sommarmånaderna. En sådan temperaturhöjning bedöms vara direkt negativ för biologin i vattendraget nedströms dammen.

Planerade åtgärder och aktiviteter

Ett samlat kunskapsunderlag, där resultatet från mortalitetsundersökningen utgör en viktig del, bedöms vara centralt i det fortsatta arbetet med att få till en bättre lösning vid dammen än vad som finns idag. Vidare utgör undersökningen ett viktigt underlag för att validera den smoltmodell som finns framtagen för Vättern. Smoltmodellen kommer, inom ramen för pågående arbete med nationell prövningsplan för vattenkraftverk och dammar, att uppdateras 2021 vilket gör undersökningen prioriterad även i detta hänseende.

Nr	Åtgärdslokal	Åtgärd	Prioritet	Kostnad (SEK)
1	Attarpsdammen	Undersökning av mortalitet hos utvandrande öring	2	350 000

Planerad uppföljning

Någon planerad uppföljning till studien finns inte i dagsläget. Resultatet kommer dock utgöra en central del i det fortsatta arbetet med att hitta en alternativ lösning till dammens utformning. Det finns idag flera olika förslag på hur dammens negativa påverkan kan minskas. Dock krävs ett samlat underlag för det fortsatta arbetet.

I samverkan med

Åtgärderna kommer att ske i samverkan med Jönköpings kommun och berörda markägare.

Länkar

https://www.smhi.se/klimatdata/hydrologi/vattenwebb/om-data-i-vattenwebb

https://www.vattern.org/ Vätternvårdsförbundet, 2009. Åtgärdsplan för fisk och fiske i Vätterns tillflöden.